

Bakalářské studium

SPLBK_SPSU Specializace: Surdopedie (jaro 2013)

Okruhy témat:

1. **Úvod do surdopedie – vymezení základních terminologických pojmů**
Obor, cíl, metody, mezioborové vztahy, předmět zájmu oboru surdopedie.
2. **Historie péče o jedince se sluchovým postižením**
Průkopníci vzdělávání neslyšících (obd. 16. – 17. století), rozvoj institucí, ústavů a škol pro sluchově postižené, historický vývoj koncepcí vyučování, milánský kongres.
3. **Sluch**
Význam sluchu, stavba ucha, etiologie sluchového postižení, faktory negativně ovlivňující vývoj sluchového analyzátoru, klasifikace sluchových vad, metody vyšetření sluchu, objektivní a subjektivní sluchové zkoušky.
4. **Řeč, hlas, artikulace jedinců se sluchovým postižením**
Ontogeneze řeči, stádia vývoje řeči u jedinců se sluchovým postižením, úroveň řeči po stránce obsahové, artikulační a gramatické.
5. **Komunikace**
Charakteristika a význam mezilidské komunikace, komunikační formy osob se sluchovým postižením – přehled a popis, vizuálně motorické komunikační systémy – český znakový jazyk, znakovaná čeština.
6. **Sluchová protetika**
Individuální sluchová protetika, přístroje pro individuální logopedickou péči, kompenzační pomůcky a jejich význam, kochleární implantát.
7. **Raná péče – zajištění včasné intervence**
SRP, SPC a formy spolupráce s rodinou, zdravotnická péče, depistáž, situace rodičů dítěte se sluchovým postižením, formy rané péče.
8. **Možnosti vzdělávání dětí, žáků a studentů se sluchovým postižením**
Organizace vyučování u žáků se sluchovým postižením, orální metoda, totální komunikace, bilingvální přístup, využití znakového jazyka - neslyšící pedagog, vzdělávací systém v ČR, integrace dětí, žáků a studentů se sluchovým postižením.
9. **Komunita Neslyšících**
Kulturní definice hluchoty – „Neslyšící“, organizace osob se sluchovým postižením, kluby neslyšících a nedoslýchavých, volnočasové aktivity, časopisy zaměřené na problematiku sluchového postižení, osobnost jedince se sluchovým postižením, socializace a možnosti profesionální orientace, tlumočnické služby.
10. **Sluchová vada a další kombinovaná postižení**
Pojetí a klasifikace hluchoslepoty, etiologie, možnosti vzdělávání, organizace pro jedince s hluchoslepotou, charakteristika komunikačních forem osob s hluchoslepotou.

DOPORUČENÁ LITERATURA A DALŠÍ ZDROJE:

Adresář služeb nejen pro neslyšící - Síchrová E. - Praha: FRPSP, 2009. - 134 s. (možné objednat na www.frpsp.cz)

EVANS, L. *Totální komunikace. Struktura a strategie.* Hradec Králové: Pedagogické centrum, 2001.

FREEMAN, R. D. et al. *Tvé dítě neslyší?* Praha: FRPSP, 1992.

GÜNTHER, K. B. *Bilingvální vyučování neslyšících žáků základní školy.* Praha: MŠMT. 2000.

HOLMANOVÁ, J. *Raná péče o dítě se sluchovým postižením.* Praha: Septima, 2002.

HORÁKOVÁ, R. *Sluchové postižení – úvod do surdopedie.* Praha: Portál, 2012

HORÁKOVÁ, R. *Nedoslýchavost v období senia.* In MŮHLPACHR, P. *Schola Gerontologica.* Brno: MU, 2005, s. 112-117, ISBN 80-210-3838-1

HORÁKOVÁ, R. Úvod do surdopedie. In Pipeková, J. (ed.) *Kapitoly ze speciální pedagogiky.* Brno: MU, 2010.

HORÁKOVÁ, R. Specifika vývoje a včasná pedagogická intervence u dětí se sluchovým postižením. In Opatřilová, D.(ed.) *Pedagogicko psychologické poradenství a intervence v raném a předškolním věku u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami,* Brno: MU, 2006, s. 243-281.

HORÁKOVÁ, R., DINGOVÁ, N., ZAHUMENSKÁ, J. *Specifika tlumočení ve vzdělávání.* Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008

HORÁKOVÁ, R., SOURALOVÁ, E. *Problematika osob s hluchoslepotou a kontaktní tlumočení u hluchoslepých preferujících český znakový jazyk.* Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008.

KLENKOVÁ, J., BYTEŠNÍKOVÁ, I., HORÁKOVÁ, R. *Logopedie a surdopedie.* Brno: Paido, 2007, 100 s.

HRONOVÁ, A., MOTEJZLÍKOVÁ, J. *Raná komunikace mezi matkou a dítětem.* Praha: FRPSP, 2002.

HRUBÝ, J. *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu. 1. a 2. díl.* Praha: Septima, 1997, 1998.

HRUBÝ, J., BAREŠOVÁ. *Didaktické a technické pomůcky pro sluchově postižené v MŠ a ZŠ.* Praha: Septima, 1999

JABŮREK, J. *Bilingvální vzdělávání neslyšících.* Praha: Septima, 1998.

JANOTOVÁ, N., SVOBODOVÁ, K. *Integrace sluchově postiženého dítěte v mateřské a základní škole.* Praha: Septima, 1998.

KRAHULCOVÁ, B. *Komunikace sluchově postižených.* Praha: Karolinum, 2002.

LEJSKA, M. *Poruchy verbální komunikace a foniatrie.* Brno: Paido, 2003.

LEONHARDT, A. *Úvod do pedagogiky sluchovo postihnutých.* Bratislava: Sapientia, 2001.

LUDÍKOVÁ, L. *Vzdělávání hluchoslepých I.* Praha: Scientia, 2000.

LUDÍKOVÁ, L. *Edukace hluchoslepečého dítěte raného věku.* Olomouc: Univerzita Palackého, 2001.

LUDÍKOVÁ, L. *Vzdělávání hluchoslepečých III.* Praha: Scientia, 2001.

MACUROVÁ, A. *Poznáváme český znakový jazyk. (Úvodní poznámky).* *Speciální pedagogika*, 2001, roč. 11, č. 2.

MACUROVÁ, A. *Proč a jak zapisovat znaky českého znakového jazyka.* In *Speciální pedagogika*, 1996, roč. 6, č. 1.

NOVÁK, A. *Foniatric a pedaudiologie I. Poruchy komunikačního procesu způsobené sluchovými vadami.* Praha: 1994.

NOVÁK, A. *Foniatric a pedaudiologie II. Základy fyziologie a patofyziologie řeči, diagnostika a léčba poruch řeči.* Praha: 1997.

POTMĚŠIL, M. *Úvodní stati k výchově a vzdělávání sluchově postižených.* Praha: Fortuna, 1999.

POTMĚŠIL, M. *Čtení k surdopedii.* Olomouc: UP, 2003

POUL, J. *Jak vést neslyšící dítě k četbě.* Praha: Knihovna časopisu GONG, 1991.

POUL, J. *Nástin vývoje vyučování neslyšících.* Brno: Paido, 1996.

PULDA, M. *O výuce odezírání.* Praha: Knihovna časopisu Gong, 1990.

PULDA, M. *Surdopedie se zaměřením na raný a předškolní věk.* Brno: MU, 1992, 1994.

PULDA, M. *Včasná sluchově řečová výchova malých sluchově postižených dětí.* Brno: MU, 2002

PULDA, M. *Integrovaný žák se sluchovým postižením v základní škole.* Brno: Paido, 2000

RENOTIÉROVÁ, M., LUDÍKOVÁ, L. et al. *Speciální pedagogika.* Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2003.

SOBOTKOVÁ, A. *Edukace dětí a žáků se sluchovým postižením,* In VÍTKOVÁ, M.: *Integrativní školní (speciální) pedagogika*, Brno, MSD, 2003.

SOBOTKOVÁ, A. *Včasná diagnostika a pedagogická intervence u dětí se sluchovým postižením jako úkol SPC,* In VÍTKOVÁ, M.: *Otázky speciálně pedagogického poradenství*, Brno, MSD, 2003.

SOURALOVÁ, E. *Čtení neslyšících.* Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2002.

SOURALOVÁ, E. *Vzdělávání hluchoslepečých II.* Praha: Scientia, 2000.

SOURALOVÁ, E., LANGER, J. HORÁKOVÁ R., RÁDLOVÁ, E., ŠARÁTKOVÁ, A. *Taktilní znakový jazyk pro hluchoslepečé, základní zásoba znaků.* Výukový CD-ROM, 1. část, Praha: o.s. LORM – Společnost pro hluchoslepečé, 2006

STRNADOVÁ, V. *Jaké je to neslyšet.* Praha: Česká unie neslyšících, 1995.

STRNADOVÁ, V. *Hluchota a jazyková komunikace.* Praha: FF UK, 1998.

STRNADOVÁ, V. *Hádej co říkám aneb Odezírání je nejisté umění.* Praha: Helix, 2001.

SVOBODOVÁ, K. *Logopedická péče o děti s kochleárním implantátem.* Praha: Septima, 2005

ŠEDIVÁ, Z. *Rozvíjení sociální dovedností sluchově postižených.* Praha: Septima, 1997, 1998

ŠEDIVÁ, Z. *Psychologie sluchově postižených ve školní praxi.* Praha: Septima: 2006

ŠLAPÁK, I., FLORIÁNOVÁ, P. *Kapitoly z otorhinolaryngologie a fonoatrie.* Brno: Paido, 1999.

VANĚČKOVÁ, V. *Výchova řeči sluchově postižených dětí.* Praha: Septima, 1996

INTERNETOVÉ ODKAZY:

- www.cktzj.com, www.ruce.cz , www.ticho.cz, www.pevnost.com, www.lorm.cz,
www.teiresias.muni.cz, www.frpsp.cz
- www.agbell.org, www.asha.org, www.infanthearing.org

ČASOPISY: Speciální pedagogika, Gong, INFO Zpravodaj, Doteky